

Kursbeskrivning för Civilprocess (15 hp) HT 2025

Kursbeskrivning för Civilprocess (15 hp) HT 2025	1
1. Allmänt om kursen	2
1.1. Förekunskapskrav och tillträde till kursen	2
1.2. Innehåll och övergripande mål	2
1.3. Förväntade studieresultat	3
1.4. Pedagogiken	4
2. Kursens uppbyggnad	5
2.1. Överblick av de olika kursmomenten; skriftliga och muntliga övningar	5
2.2. Seminarieundervisningen exklusive examinationsseminarier för PM	6
2.2.1. Krav på aktiv närvaro och regler om frånvaro, seminarieblock A–C	8
2.3. Processpel – Seminarieblock B	9
2.3.1. Allmänt	9
2.3.2. Skriftlig basgruppsuppgift	9
2.4. Individuellt författad PM	10
2.4.1. Allmänt	10
2.4.2. Synopsis	10
2.4.3. Examinationsseminarium – opposition och försvar av PM	11
2.4.4. Krav på aktiv närvaro och regler om frånvaro vid examinationsseminariet	12
2.4.5. Formalia	12
3. Obligatorier	12
3.1. Obligatoriska moment på kursen	12
3.2. Särskilda krav vid distansundervisning	13
3.3. Giltighet av fullgjorda obligatorier	13
4. Krav för deltagande i undervisningen	13
4.1. Registrering	13
4.3. Avregistrering	13
5. Kurslitteratur och studieanvisningar för litteraturen	14
6. Examination	15
6.1. Examinationsmoment	15
6.2. Internpoäng för examinationsmoment 4–6	16
6.3. Ungefärlig betygsskala utifrån internpoäng	18
6.4. Anmälan till skriftlig dugga	19
6.5. Tillåtna hjälpmedel och ordningsregler vid den skriftliga duggan (flervalstentamen i sal)	19
6.6. Disciplinförseelser	19
6.7. Betygskriterier vid betygsgradering enligt den målrelaterade fyrgradiga betygsskalan	20
6.8. Betygskriterier vid betygsgradering enligt den målrelaterade sjugradiga betygsskalan	24
6.9. Begäran om omprövning:	30

7. Funktionsnedsättning.....	31
7.1. Allmänt.....	31
8. Internationella och komparativa inslag på kursen	32
9. Samverkan med det omgivande samhället	32
10. Förhållandet till andra kurser och utbildningen i stort	32
11. Studentinflytande och kursutveckling	32

1. Allmänt om kursen

1.1. Förkunskapskrav och tillträde till kursen

Av kursplanen framgår följande, såvitt avser tillträde till kursen och examination:

Tillträde till kursen har studerande som uppfyller det generella kravet för tillträde till specialkurser genom godkända tentamina på obligatoriska kurser om minst 150 högskolepoäng. Som särskilt förkunskapskrav för att tillträda kursen gäller att godkända tentamina skall ha avlagts i de obligatoriska kurserna i civilrätt, straffrätt och processrätt.

1.2. Innehåll och övergripande mål

Under grundkursen i processrätt synliggörs likheterna och skillnaderna mellan straff- och civilprocessen på ett övergripande plan. Men vad förklarar dessa likheter och skillnader? Vad får de för praktiska konsekvenser? Hur kan det sätt på vilket dagens civilprocessrätt tar sig uttryck förklaras av dess idéhistoria? Vilka teorier om civilprocessens funktion och roll i samhället påverkar hur den gestaltar sig och bör gestalta sig? I denna kurs fördjupar vi oss i dessa frågor och andra problemkomplex som berör civilprocessens särdrag och vilka faktorer som gör att ett och samma processuella institut (t.ex. rättskraft, bevisbörda eller åberopsbörda) tenderar att bli så mycket mer komplext i civilprocessen och särskilt i de dispositiva tvistemålen, där kursens huvudfokus ligger.

Kursen bygger på kunskaper om, och förståelsen av, de för civilprocessen relevanta begreppen, instituten och frågeställningarna som erhållits från grundkursen i processrätt. Ett av de övergripande målen med specialkursen är att vidareutveckla och fördjupa denna förståelse. Därutöver ska kursen ge fördjupade kunskaper och insikter om civilprocessrätten samt utveckla färdigheter i att identifiera, förstå och lösa civilprocessuella problem. Med civilprocessrätt avses här även alternativ tvistlösning som skiljeförfarande och medling. Under kursen studeras också sambandet mellan processuella regler och materiell rätt och hur de senare kan påverka tillämpningen av de förra.

Kursen är också ägnad att träna förmågan till muntlig rättslig argumentation, rättsligt tänkande och skrivande. En stor del av examinationen sker genom att studenterna självständigt författar en större PM / mindre uppsats. Detta utgör därför en god träning inför examensarbetet.

1.3. Förväntade studieresultat

Kunskap och förståelse

Som framgår av kursplanen förväntas studenten efter genomgången kurs kunna:

- visa fördjupad kunskap i och förståelse för civilprocessen ur ett teoretiskt, metodologiskt och samhällsligt perspektiv, och
- visa fördjupad kunskap i och förståelse av aktuell forskning och utveckling inom det civilprocessuella området, för det civilprocessuella regelverket och dess betydelse för den materiella juridiken.

Färdighet och förmåga

Som framgår av kursplanen förväntas studenten efter genomgången kurs kunna:

- visa fördjupad förmåga att tillämpa civilprocessuella regler samt göra kvalificerade rättsliga analyser och bedömningar av civilprocessrättsliga problem och frågeställningar,
- visa fördjupad förmåga att i grupp och individuellt självständigt och kritiskt identifiera, formulera, analysera och argumentera i civilprocessrättsliga frågeställningar, och
- visa förmåga att inom givna tidsramar självständigt och i grupp planera för och i skrift genomföra argumenterande, självständiga och kritiska analyser av civilprocessrättsliga frågeställningar.

Värderingsförmåga och förhållningssätt

Som framgår av kursplanen förväntas studenten efter genomgången kurs kunna:

- visa fördjupad förmåga till ett professionellt förhållningssätt,
- självständigt och kritiskt bedöma civilprocessrättsliga frågeställningar med hänsyn till relevanta vetenskapliga och samhällsliga frågor, och
- reflektera över sina egna och andras prestationer vad gäller behandlingen av civilprocessrättsliga frågeställningar.

1.4. Pedagogiken

Wege – nicht Werke
Martin Heidegger

I detta avsnitt beskrivs kursens pedagogiska grundtankar. Hur dessa manifesteras i de olika kursmomenten framgår av avsnitt 2. Kursens utformning och pedagogik bygger på tanken att varje student är en *deltagare* som aktivt förväntas bidra till sitt eget och sina kurskamraters lärande, d.v.s. motsatsen till att vara en konsument eller passiv mottagare av (färdig) kunskap som läraren presenterar och överför till kursdeltagarna. Lärarens roll blir istället att facilitera diskussioner genom att ställa (följd)frågor eller sätta de diskuterade företeelserna i nya sammanhang. Egna förberedelser och aktivitet är en förutsättning för att kursdeltagarna i ännu högre grad än på grundkursen ska kunna träna upp förmågan att identifiera de relevanta processuella frågeställningarna i konkreta fall (scenarier), förmågan att sakligt ifrågasätta lösningar som förekommer i praxis eller doktrin samt förmågan att förstå och redogöra för hur olika lösningar på processuella problem kan *konstrueras* utifrån tillämpliga materiella regler. Därtill tränas förmågan att se hur valet av teoribildning, metodansats eller form för tvistlösning påverkar de lösningar som konstrueras fram. Problemorienteringen och en uttryckt ambition att kursdeltagarna tillsammans med läraren ska *söka efter och konstruera* svaren och lösningarna, är avsedd att bidra till att nyssnämnda färdigheter hos kursdeltagarna utvecklas.

För att uppnå kursens syfte konfronteras kursdeltagarna med olika metodologiska och teoretiska perspektiv på civilprocessrätten. Skillnader i teoretisk förståelse av (civil)processrätten kan leda till helt olika svar på den rättsfråga som studeras. Skulle rättstillämparen exempelvis betona civilprocessens konfliktlösande samhällsfunktion, kan det medföra att den s.k. överviktsprincipen skall tillämpas vid bevisvärdering. Ett fokus på handlingsdirigering skulle istället kunna utmynna i överväganden om vilken part som skall bära bevisbördan för vissa rättsfakta. Utrymmet för olika svar på rättsfrågor påverkas även av den teoretiska förståelsen av vad tolkning och tillämpning innebär i praktiken, samt hur rättskällorna kan och bör användas i en rättstillämpningssituation.

Undervisningens utformning är alltså avsedd att leda inte bara till en metodologisk insikt, utan också en metodologisk vana: Att röra sig bort från ett svars- eller målfokus och istället i riktning mot ett processfokus, d.v.s. ett fokus på *vägen till* svaren. Svaret på frågan vad som utgör ”gällande rätt” blir därmed något som är starkt beroende av bl.a. vald metod, diskurs (hur vissa företeelser, fenomen och begrepp omtalas eller omskrivs) samt den materiellrättsliga kontexten. Såväl civilrättsliga som europarättsliga frågor är ständigt aktuella då civilprocessuella spörsmål ska besvaras.

Kursens pedagogiska grundsyn bygger på tanken att teori och praktik – lika lite som fakta och rätt – bör uppfattas som varandras dikotomier. Tvärtom förutsätts att teorin går in i praktiken,

och omvänt: Att teoretisera är en form av praktik; att på ett korrekt och ändamålsenligt sätt utforma en inlägga (för att ta ett exempel) förutsätter teoretiska insikter och kunskaper. Med detta synsätt har vissa praktiska inslag på kursens utformats på visst sätt eller helt och hållet valts bort. Det finns t.ex. inget stort "case" som löper under hela kursen och som kursdeltagarna förväntas arbeta med. Visserligen finns fördelar med en sådan ordning; exempelvis skulle kursdeltagarna kunna få möjlighet att överblicka civilprocessen och hur de olika processuella instituten hänger ihop. Risker är emellertid överhängande att fokus hamnar fel, nämligen på den yttre formen för förfarandet: Hur stämningsansökan skall utformas "på riktigt", hur ombud "brukar göra", etc. Och med detta följer lätt ett (o)tänkande i termer av mallar och checklistor, en slags formulärjuridik. Den typen av kunskap och färdigheter bör hamna i bakgrunden och inte förgrunden vid högre studier.

Det är inte möjligt att under den halva termin över vilken kursen löper täcka in allt som ryms inom civilprocessrätten, särskilt om det finns ett anspråk på visst djup i behandlingen. Istället har ett urval gjorts av problem och frågeställningar. Genom dylika exemplifierande nedslag är tanken att arbetet med dessa ger en god träning i hur också andra civilprocessuella problem kan angripas och lösas. Detta urval återspeglas i de olika temata som seminarierna behandlar. Kursen erbjuder med andra ord *inte* ett smörgåsbord med alla de rätter som det processrättsliga köket förmår att tillaga. Istället syftar kursen till att glänta på dörren till nämnda kök, för att på så sätt avslöja något om hur någon rätt eller två kan lagas. Förhoppningsvis måste inte John Godfrey Saxe uttalande om lagar överföras till (process)rättens tillblivelse: "Laws, like sausages, cease to inspire respect in proportion as we know how they are made.". Eftersom kursen inte kan täcka in ens ett representativt urval av processuella problem och teman, måste kursdeltagaren själva ägna viss möda åt att analysera det studerade materialet för att sedan syntetisera, generalisera kunskapen för att på så sett öva upp förmågan att identifiera och lösa andra problem än de som förekommer i kursmaterialet.

2. Kursens uppbyggnad

2.1. Överblick av de olika kursmomenten; skriftliga och muntliga övningar

Kursen består av två huvuddelar. Dels seminarieundervisningen, dels arbetet med den individuellt författade promemorian. Seminarieundervisningen, *d v s den första huvuddelen av kursen*, består av cirka 15 seminarier fördelade på tre kategorier eller block, vilket avslutas med en skriftlig dugga i form av en självvärderande flervalstentamen. *Den andra huvuddelen av kursen* pågår parallellt med den första huvuddelen (dvs. seminarieundervisningen) och består förutom av det individuella arbetet med promemorian av fyra moment: Inlämning av en skriftlig synopsis, slutinlämning av promemorian, opposition på en tilldelad PM författad av annan student samt försvar av den egna promemorian vid ett examinationseminarium i slutet av kursen. Seminarierna kopplade till författandet av PM under kursens andra huvuddel beskrivs i avsnitt 2.4 nedan. Utöver de två huvuddelarna med tillhörande examination kan studiebesök och ad hoc-föreläsningar/seminarier förekomma.

2.2. Seminarieundervisningen exklusive examinationseminarier för PM

Seminarieundervisningen är genomgående problembaserad, och består av tre moment: Individuell förberedelse, diskussion i mindre basgrupper om 3–6 studenter samt slutligen behandlingen vid seminariet. Seminarieuppgiften kan bestå i att utifrån ett scenario utreda och besvara ett antal frågor, eller att närläsa ett antal texter (doktrin eller rättsfall) som ska analyseras och diskuteras.

För att basgruppsmötena och seminarierna ska bli meningsfulla krävs en hel del individuellt förberedelsearbete, som innefattar noggranna studier av relevanta delar av kurslitteraturen, inklusive relevant författningstext samt det instuderingsmaterial i form av artiklar eller rättsfall som angivits för varje seminarium. Detta tål att understrykas. För att verkligen förstå såväl frågorna som svaren behövs en kunskapskontext – en förförståelse – som bara kan skapas genom en bredare inläsning.

Vid *basgruppsmötena* presenterar varje basgruppsmedlem sina förberedda, utvecklade och motiverade lösningsförslag. Dessa diskuteras i gruppen tillsammans med eventuella frågor eller problem som dykt upp under de individuella förberedelserna. Gruppen försöker sedan enas om gemensamma lösningar på respektive seminariefråga. Vid alla seminarier, utom de som ligger i block B (se nedan där skälen för detta undantag redovisas), är det givetvis helt i sin ordning att basgruppen också redovisar eventuella avvikande meningar i gruppen (dissens). Under seminarierna – där återigen en viss annorlunda ordning gäller för block B – diskuteras respektive basgrupps lösningsförslag under ledning av seminarieläraren.

Basgruppsförberedelserna är obligatoriska och ska genomföras innan de schemalagda seminarierna. Det förutsätts att samtliga basgrupper klarar av att organisera och schemalägga detta arbete på egen hand, med hänsyn tagen till tid för individuella förberedelser innan basgruppsmötet, m.m.

Seminariekategori/block A omfattar 3–5 seminarier om två timmar samt därtill obligatoriska, basgruppsförberedelser. Seminarierna är inriktade på processrättslig teori och metod och syftar bland annat till att ge en idéhistorisk bakgrund och förklaring till att vissa tolkningsmetoder, principer och lösningar på civilprocessuella problem påbjuds idag, såväl inom praxis som inom doktrin.

Seminariekategori/block B omfattar processpelsseminarier à tre timmar samt därtill obligatoriska basgruppsförberedelser. Till skillnad från seminarierna i block A och C tilldelas varje basgrupp en specifik roll på förhand. Det kan t.ex. handla om att utifrån ett konkret scenario argumentera för svarandens uppfattning att käromålet skall avvisas, eller att agera domargrupp och leda sammanträdet eller förhandlingen samt meddela ett motiverat avgörande. Tanken är att kursdeltagarna driver seminariet på ett liknande sätt som under rättegångsspelen på grundkursen. Fokus bör dock inte ligga på formalia, utan på analysen och argumentationen kopplat till de specifika processuella frågor (processhinder, bevisbörda, m.fl.) som står i fokus

för seminariet. *Processpelet behöver inte nödvändigtvis ta formen av en huvudförhandling; många gånger kan det vara fråga om ett mer informellt förberedelsesammanträde som den på förhand utsedda ordförandegruppen leder.*

Detta innebär förstås att den basgrupp som fått till uppgift att företräda viss part måste förbereda inte bara argument för den egna linjen, utan även försöka förutse och förbereda sakliga, hållbara och därmed övertygande motargument i förhållande till motpartens (förväntade) processföring. Varje basgrupp får anvisat en skriftlig basgruppsuppgift till ett av seminarierna i block B. Basgruppsuppgiften skall antingen färdigställas och lämnas in innan eller efter seminariet. Den inlämnade basgruppsuppgiften utgör en del av examinationen på kursen, se vidare nedan under avsnitt 2.3. Närmare anvisningar om rollfördelning m.m. ges i varje seminarieuppgift.

Seminarierna i kategori/block C är 3–4 till antalet och syftar till att åskådliggöra sambandet mellan materiell rätt och civilprocessen, t.ex. hur och i vilken utsträckning tillämpningen av processuella regler bör anpassas till de materiella reglernas tillämpning i en viss typ av tvister. Omvänt kan de olika formerna av civilprocess också komma att inverka på hur materiella frågor behandlas, t.ex. om en fråga uppkommer inom ramen för en arbetstvist eller ordinärt tvistemål. Upplägget är detsamma som i kategori A, d.v.s. tvåtimmarsseminarier med obligatoriska, schemalagda basgruppsförberedelser.

Upplägget för *seminarieundervisningen* bygger alltså på noggranna förberedelser samt aktivitet från samtliga seminariedeltagare under såväl basgruppsmöten som seminarier. Erfarenheten visar att goda förberedelser och studentaktivitet ger betydligt bättre förutsättningar för en fördjupad behandling av seminariefrågorna. Diskussionerna vid seminarierna blir intressantare, mer stimulerande, och sannolikheten för nya insikter och t.o.m. ”aha-upplevelser” ökar betydligt. Om varje student på detta sätt – *som deltagare i en gemensam lärandesituation* – tar ett ansvar för sitt eget och gruppens lärande, gynnas i förlängningen alla. Seminarieupplevelsen blir både bättre och roligare än om studenterna inte bemödat sig med noggranna förberedelser och antingen levererar korta svar på frågorna eller förväntar sig att läraren skall leverera svaren vid seminariet. Hela förberedelseprocessen och aktiviteten är inte bara en del av, och en förutsättning för djuplärande, utan också en viktig del i formandet av en juristidentitet: Vad det vill säga att agera som, d.v.s. *vara* en jurist (jfr lärandemålet ovan under avsnitt 1.3 att utveckla förmågan till ett professionellt förhållningssätt). Ett aktivt deltagande vid basgruppsmöten och seminarier är också en förutsättning för att obligatoriet skall uppfyllas, se mer om detta nedan under avsnitten 2.2.1. Självfallet förväntas inte alla studenter eller basgrupper ha funnit fullständiga eller perfekta lösningar (i den mån sådana alls existerar) innan seminariet. Seminarieundervisningen syftar till fördjupat lärande; att förståelsen för problemen och den rättsliga reglering eller processuella institut som behandlas under seminariet skall utvecklas, och att detta bäst sker genom en dialog mellan studenterna sinsemellan och med läraren. Genom noggranna förberedelser ökar sannolikheten att seminariegruppen som helhet kommer längre i sin förståelse av det som avhandlas under seminariet; seminarietiden utnyttjas därmed bättre. Om ett seminarium fungerar idealt, har detta lett till att studenten går ifrån seminariet med vissa frågor besvarade, men med nya, dittills ouppmärksammade frågor obesvarade.

Seminarielärarens roll är att leda den gemensamma diskussionen vid seminariet, vilket kan ske genom att läraren ställer följdfrågor, ber en annan basgrupp kommentera den första basgruppens lösning, varierar förutsättningarna i uppgiften och ställer någon fråga om det medför någon annan bedömning av frågan, etc. Lärarens uppgift är alltså inte att förse studenterna med ”rätt svar” som nedtecknas verbatim, utan leda en tankeprocess föra denna och tillhörande diskussion framåt.

2.2.1. Krav på aktiv närvaro och regler om frånvaro, seminarieblock A–C

Som framgått förväntas varje student individuellt ha förberett sig inför basgruppsmöten och seminarier genom att ha läst det till respektive seminarium anvisade materialet samt förberett egna lösningar och resoneringar, motiverade svar till problemen/frågorna. Ett aktivt deltagande vid seminarieundervisningen och basgruppsmötena innebär att varje student inte bara skall vara beredd på att redovisa svar på frågorna i seminarieuppgifterna, utan även kunna föra resonemang om varför en viss lösning förordas, vilka andra lösningsalternativ som finns och varför dessa *inte* valts, samt vilka svårigheter som uppkommit i förberedelsearbetet och om detta gett upphov till nya frågor. Det är alltså helt i sin ordning om det vid seminariet återstår flera frågetecken, men redovisningen bör återspegla att förberedelsearbetet tagits på allvar – att materialet studerats och en genuin ansträngning har gjorts för att besvara frågorna / lösa problemen i seminariet. Varje student skall ta med relevant författningstext till seminarierna och ha denna lätt tillgänglig.

Bedömer seminarieläraren att det föreligger brister i något av de nyssnämnda avseendena, kan närvaron komma att underkännas.

Varje basgrupp förväntas kunna diskutera frågorna på ett initierat sätt, och det är självklart i sin ordning att medlemmarna i basgruppen hjälper varandra att redogöra för basgruppens förslag till lösningar, hur resonemangen har gått i gruppen och huruvida basgruppen varit oenig i någon fråga.

En student kan frånvara vid högst två seminarietillfällen (inklusive basgruppsförberedelser) utan laga förfall och utan att kompletteringsuppgift behöver fullgöras. Detta gäller dock under förutsättning att frånvaron inte överstiger ett tillfälle per seminarieblock, eller att frånvaron inte avser seminarietillfället under block B då den skriftliga basgruppsuppgiften ska redovisas. För sistnämnda seminarium medges ej dispens, i enlighet med *Föreskrifter för examination vid Juridiska institutionen*.

Dispens från närvarokravet i övrigt vid ytterligare seminarietillfälle kan meddelas vid laga förfall. Som laga förfall räknas avbrott i de allmänna kommunikationerna, sjukdom eller annan omständighet som ej bort förutses och som utgör giltig ursäkt för frånvaron. Arbete, resa, semester eller firande av allmän eller privat högtid utgör ej laga förfall. Som framgår av kursplanen kan kursföreståndaren endast meddela dispens från närvarokravet i enlighet med de av Juridiska fakultetens utbildningsutskott beslutade föreskrifterna för examination.

Laga förfall och förekomsten av omständigheter som utgör synnerliga skäl ska kunna styrkas med skriftligt intyg eller motsvarande i original eller genom bestyrkt kopia. Meddelad dispens är villkorad av att studenten fullgör en skriftlig PM om fem A4-sidor per frånvarotillfälle för att kompensera frånvaron. Se avsnitt 2.4.5 för övriga formaliakrav.

2.3. Processpel – Seminarieblock B

2.3.1. Allmänt

Processpel är ett ofta mycket uppskattat undervisningsmoment, och rätt utformat erbjuder undervisningsformen goda möjligheter att se hur rättslig teori och praktik är sammanlänkat. *Processpel* erbjuder som undervisningsform möjligheter till träning av improviserad argumentation i olika (process)rättsliga frågor, eftersom motpartens agerande är en osäkerhetsfaktor. För att lyckas med detta krävs dock noggranna förberedelser och god kännedom om den relevanta (process)rättsliga regleringen. I syfte att ta fasta på processpelets pedagogiska fördelar, är processpelsmomentet uppdelat i upp till fem separata spel, fördelat på lika många tre timmar långa processpelsseminarier under block/seminariekategori B. Varje seminarium är inriktat på något eller några specifika processrättsliga institut eller problemställningar i syfte att åstadkomma en fördjupad behandling.

I anslutning till ett av processpelsseminarierna kommer varje basgrupp att lämna in en basgruppsgemensam skrivuppgift.

2.3.2. Skriftlig basgruppsuppgift

Basgruppsuppgiften är kopplad till ett av seminarierna i block B. Utformningen av uppgiften skiljer sig åt mellan olika basgrupper, men är likvärdig. I normalfallet rör det sig om att formulera en inlägga för endera parten. Visserligen erbjuder förberedelserna i basgrupperna inför samtliga seminarier träning i att gruppvis arbeta fram och jämk ihop lösningar på de uppgifter som respektive seminarium innehåller. Härvidlag utgör den skriftliga basgruppsuppgiften inget undantag. Eftersom uppgiften i likhet med övriga seminarieuppgifter i block B ska lösas inom ramen för ett processpel, kan emellertid – beroende på den konkreta uppgiftens karaktär – utrymmet för dissens inom gruppen vara begränsat. Består uppgiften att företräda en av parterna måste en gemensam linje tas fram, medan utrymmet för dissens för den eller de grupper som utgör rätten är större. Detta ställer högre krav på att jämk samman eventuellt divergerande uppfattningar inom basgruppen. Då basgruppsuppgiften skall lämnas in i skriftligt och i form av en inlägga, ett avgörande eller dylikt, ställs också högre krav på framställningen.

Basgruppsuppgiften skall lämnas in basgruppsvis antingen innan eller efter seminariet enligt instruktionerna för det aktuella seminariet. Den skriftliga basgruppsuppgiften skall uppgå

till minst 4 sidor och maximalt 6 sidor löptext. Närmare instruktioner för basgruppsuppgiften, vilket av seminarierna i block B som uppgiften är kopplad till samt formalia och tidsgränser, lämnas i separat information vid kursstart. Den student som missar inlämningen av basgruppsuppgiften, hänvisas till nästa kursomgång för komplettering.

2.4. Individuellt författad PM

2.4.1. Allmänt

Arbetet med *den individuellt författade promemorian* utgör en mycket viktig del av kursen, något som illustreras av att kursen till stora delar examineras genom denna PM. *Omfattningen av PM:n är större än på de obligatoriska kurserna tidigare på utbildningen.* Enligt kursplanen skall bedömningen av promemorian motsvara 70 procent av det graderade kursbetyget. En stor del av de tillgängliga lärarresurserna för kursen läggs också på detta kursmoment. Genom att tyngdpunkten i examinationen läggs på författande av en PM, blir examinationen inte bara ett kunskapskontrollerande avslut utan även kunskapsformerande: Istället för att kursens endast examineras på vad studenten – åtminstone utåt sett – presterar under några timmars tentamen, baseras examinationen på en längre tids arbete. Det finns därmed helt andra möjligheter för studenten att revidera, undersöka och bearbeta det som tänkts och skrivits än vid en salstentamen. I och för sig innebär detta också att kraven blir högre på bearbetning och fördjupning, med att kunna uppnå detta är också ett av de främsta syftena med en fördjupningskurs. PM-momentet försöker också fylla det skriande behovet av skrivträning på utbildningen, inte minst inför den omfattande skrivuppgift som examensuppsatsen utgör. PM-skrivandet pågår parallellt med kursens seminarieundervisning.

2.4.2. Synopsis

Arbetet med *den individuellt författade promemorian* – den andra huvuddelen av kursen – inleds redan vid kursstart. Varje student får utifrån en förutbestämd lista ange tre rangordnade önskemål om PM-ämne. Önskemålen tillgodoses i möjligaste mån, men med beaktande av spridning av ämnena i seminariegruppen. Listan med ämnena publiceras vid kursstart och valet av PM-ämne skall göras inom en vecka. Efter samråd och godkännande av kursföreståndaren, kan den student som så önskar skriva sin PM om ett ämne som inte finns angivet på listan. Senast tre veckor från kursens inledning (se schemat för exakt inlämningstid) skall varje student lämna in en skriftlig synopsis, innehållande en kortare redogörelse för hur ämnet skall konkretiseras i termer av preciserade problemställningar och hur det ska angripas i termer av metod. En synopsis skall omfatta minst två A4-sidor med formaliakrav i övrigt enligt avsnitt 2.4.5. Utifrån ämnesvalen och inlämnade synopsis görs en uppdelning i PM-grupper om 4–6 studenter. Till varje PM-grupp knyts en handledare som är tillika rättande lärare. Beroende på ämnes- och inriktningsvalen kan alltså gruppindelningen komma att skilja sig från basgruppsindelningen som gäller under seminarieblocken A–C. En kortare skriftlig feedback kommer att lämnas av respektive PM-handledare till varje inlämnad synopsis. Denna feedback

kan ligga till grund för det fortsatta arbetet med PM:n. Inlämningen av synopsis sker kort efter kursstart, och tanken med detta är att uppmuntra till att PM-skrivandet kommer igång tidigt på kursen.

I takt med att PM-arbetet fortskrider, ökar som regel författarens förståelse av ämnet och dess komplexitet samt vilka frågeställningar som är relevanta och intressanta att undersöka. Därför finns det självfallet utrymme för att under skrivprocessens gång justera problemställningen; i själva verket är detta högst önskvärt. Problemställningen är alltså inte ”låst” i och med formuleringen i synopsis. Stora avsteg från det ursprungliga ämnet eller problemställningen bör dock alltid diskuteras och förankras med PM-handledaren.

För den som önskar skriva i ett skiljedomsrättsligt ämne finns möjligheten att författa sin PM på engelska. Det finns flera goda skäl för ett sådant val. Förutom att det i största allmänhet utgör ett utmärkt tillfälle att inom ramen för en begränsad uppgift träna förmågan att författa sakprosa på engelska, kan det vara särskilt värdefullt för den som är intresserad av en fortsatt bana inom skiljedomsrätten. För många av de tvister som hänskjuts till avgörande av skiljenämnd är engelska det gångbara (och avtalade) arbetsspråket. Det gäller inte enbart vid tvister som har internationell anknytning, utan även i viss utsträckning där bägge parter har hemvist i Sverige. Att bygga upp en god förtrogenhet med engelsk terminologi kan därför vara klokt.

2.4.3.Examinationsseminarium – opposition och försvar av PM

Ungefär en vecka innan det schemalagda examinationsseminariet skall PM:n lämnas in i Athena/Canvas. Exakt tidpunkt för inlämning framgår av schemat. I samband med detta får alla medlemmar i PM-gruppen tillgång till varandras PM. Samtliga medlemmar förutsätts läsa varandras PM innan examinationsseminariet. Vid examinationsseminariet ägnas varje PM cirka 30 minuter. Opponenten leder granskningen, som med fördel sker genom en dialog med respondenten (PM-författaren). Såväl styrkor som svagheter hos PM:n bör lyftas fram. Opponenten har 20 minuter till sitt förfogande, varefter tid finns för övriga medlemmar i PM-gruppen att lämna synpunkter och ställa frågor som den behandlade PM:n föranleder. Vad som i en PM tarvar särskild uppmärksamhet, granskning och diskussion kan vara oproblematiskt i en annan. Det måste därför stå opponenten fritt att disponera tiden för oppositionen. Oppositionen är ett examinationsmoment som också underlag för examinationen. För att oppositionen skall fylla sin uppgift räcker det inte med att fokusera endast på formalia, att ge allmänna, svävande omdömen eller lovord. Varje PM förtjänar en saklig, noggrann och kritisk granskning av opponenten. Examinationsseminariet blir både mer lärorikt, kul och givande om opponenten är väl förberedd och levererar saklig kritik, fokuserad på innehåll och resonemang. Som framgår av kursplanen motsvarar insatsen som opponent 10% av det graderade betyget. Utförligare instruktioner och råd för PM-skrivandet och oppositionen lämnas vid kursstart. I samband med kursintroduktionen hålls också en workshop om PM-skrivande.

2.4.4. Krav på aktiv närvaro och regler om frånvaro vid examinationsseminariet

Närvaro och aktivt deltagande (aktiv närvaro) vid examinationsseminariet är obligatorisk. Med aktivt deltagande (närvaro) menas att varje student har läst övriga students PM (fyra till fem stycken), förberett frågor och är beredd att lämna konstruktiv kritik. I enlighet med *Föreskrifter för examination vid Juridiska institutionen*, föreligger inte rätt till dispens från närvarokravet för PM-seminarier.

2.4.5. Formalia

Den slutliga PM:n skall omfatta minst 5 000 och maximalt 7 000 ord exklusive titelsida, eventuell förkortningslista samt innehålls- och källförteckning, men inklusive fotnoter. Font: 12 p Times New Roman (eller motsvarande), 1,5 radavstånd och 2,5 cm marginaler. Antalet ord skall anges på titelsidan.

3. Obligatorier

3.1. Obligatoriska moment på kursen

Följande punktlista sammanfattar obligatorierna på kursen. För en mer detaljerad beskrivning av momenten, se avsnitt 2 och 6.

- Aktiv närvaro vid seminarier och basgruppsmöten under seminarieblock A – C.
- Inlämning av skriftlig basgruppsuppgift.
- Aktiv närvaro vid examinationsseminariet.
- PM: Den individuellt författade promemorian skall lämnas in i två versioner, vid två olika tillfällen. Första gången sker inlämningen i form av en s.k. synopsis och andra gången i en slutversion inför examinationsseminariet. Tidpunkterna för inlämning av respektive PM-version framgår av schemat.
- Genomförande av PM-opposition vid examinationsseminariet.
- Dugga: Seminarieblock C avslutas med en skriftlig, självvärterande flervalstentamen (dugga). Skrivtiden är tre timmar och tentamen består av ett antal flervalfrågor som anknyter till de temata som behandlats under seminarierna. Svaren skall avges individuellt; vilka hjälpmedel som är tillåtna framgår av avsnitt 6.5 nedan. Notera även att anmälan till tentamen måste göras i tid, se avsnitt 6.4.

3.2. Särskilda krav vid distansundervisning

I den mån obligatorisk undervisning i Zoom förekommer, ska varje student medverka med rörlig bild och ljud samt med fullständigt angivet namn (för- och efternamn). I annat fall betraktas studenten som frånvarande. Likaså ska varje student medverka i en lugn och ostörd miljö. Att medverka under arbetstid, resa m.m. kommer inte att godtas som aktiv närvaro. Vid eventuella tekniska problem måste studenten omedelbart ta kontakt med kursadministratören och sådana problem måste också dokumenteras (genom t.ex. en skärmdump eller liknande).

3.3. Giltighet av fullgjorda obligatorier

Som framgår av kursplanen gäller fullgjorda obligatorier i två år. Detta gäller även för den student som avregistrerar sig från kursen genom ett tidigt avbrott.

Det obligatoriekrav som gällde för tiden vid förstagångsregistreringen ska studenten fullfölja under en period om två år. Efter två år ska obligatoriekravet enligt den senast reviderade kursplanen gälla.

4. Krav för deltagande i undervisningen

4.1. Registrering

En student som avser att läsa en kurs ska vara registrerad senast andra kursdagen.

4.2. Omregistrering

Omregistrering på kursen görs främst av kursadministratören som nås via funktionsadressen CPROC@juridicum.su.se

4.3. Avregistrering

Studenter som av olika anledningar inte avser att läsa kursen måste avregistrera sig inom tre veckor efter kursstart. Detta görs via det egna studentkontot i Ladok. Detta är av stor vikt eftersom en registrering vid ett senare kurstillfälle i så fall kommer att räknas som en förstagångsregistrering, vilket därmed innebär en garanterad plats i undervisningen. Sista datum för tidigt avbrott beräknas från måndagen i den vecka som kursen startar och tre veckor framåt. Sista dag är alltid en söndag.

Obs! Avregistreringar kan få konsekvenser för rätten att erhålla studiemedel. Kontakta CSN för mer information.

5. Kurslitteratur och studieanvisningar för litteraturen

Kurslitteraturen består av följande material, som utgör kursfordran:

- Lindell, Civilprocess, 5 uppl., Iustus förlag 2021.
- Jensen, Rylander, Lindblom, Att skriva juridik – Regler och råd, 7 uppl., Iustus förlag 2021.
- Kurskompendium, bestående av artiklar, rättsfall och annat relevant material, som kommer att finnas tillgängligt i Athena/Canvas.
- I seminarieuppgifterna särskilt anvisat material.

Rekommenderad referenslitteratur:

- Franke, Magnusson, Ragnwaldh, Wallin (eds), International Arbitration in Sweden – A practitioner's Guide, Wolters Kluwer 2013. Finns tillgänglig digitalt (kräver SUKAT-inloggning):

<http://libris.kb.se/bib/17525470>

- Lindskog, Skiljeförfarande – En kommentar, 3 uppl., Norstedts Juridik 2020. Tillgänglig online via JUNO.
- Ekelöf, Edelstam, Heuman, Pauli, Rättegång I, 9 uppl., Wolters Kluwer 2016.
- Ekelöf, Edelstam, Pauli, Rättegång II, 9 uppl., Norstedts Juridik 2015.
- Ekelöf, Andersson, Bellander, Bylund, Edelstam, Pauli, Rättegång III, 8 uppl., Norstedts Juridik 2018.
- Ekelöf, Edelstam, Heuman, Rättegång IV, 7 uppl. Norstedts Juridik 2009.
- Ekelöf, Edelstam, Pauli, Rättegång V, 9 uppl., Norstedts Juridik 2024.
- Ekelöf, Bellander, Edelstam, Pauli, Rättegång I – V, Supplement, 15 uppl., Norstedts Juridik 2024.
- Welamson, Munck, Rättegång VI, 6 uppl., Norstedts Juridik 2022 alternativt
- Ekelöf & Edelstam, Rättsmedlen, 12 uppl., Iustus förlag.

- Fitger, m.fl., Rättegångsbalken. Lagkommentar, tillgänglig online via JUNO.

Att finna en lämplig kursbok för en fördjupningskurs i civilprocess är inte alldeles enkelt. Vissa monografier är alldeles för handboksorienterade. Andra är för grundläggande. Ytterligare några är inte primärt inriktade på civilprocessen, eller alldeles för specialiserade på någon liten del av civilprocessen. Valet har stannat på Lindells *Civilprocessen*, som utgör huvudbok för kursen. I vissa avseende är framställningen i boken för grundläggande, eftersom den är avsedd att kunna användas som lärobok på en grundkurs i civilprocess. Samtidigt bidrar boken i vissa fall med andra perspektiv än vad som framkommer i *Rättegång* som utgör kurslitteratur på grundkursen. Det finns därför en poäng att studera framställningen i *Rättegång* eller Fitgers lagkommentar och jämföra dessa med Lindells text. Inte sällan kan bedömningarna av samma processuella fråga skilja sig åt ganska markant. En sådan läsning och även studierna av *Civilprocessen* måste dock göras med omdöme och urval.

Att skriva juridik är avsedd som stöd under PM-skrivandet. Materialet i kurskompendiet är uppdelat efter seminarierna. Den rekommenderade referenslitteraturen skall ses som ett komplement till kurslitteraturen, inte minst vid PM-skrivandet (som självfallet kräver att ytterligare litteratur och källor som är av specifik relevans för det valda PM-ämnet studeras). Notera att kurskompendiet inte är komplett. Vissa artiklar har av upphovsrättsliga skäl utelämnats, dessa finns dock tillgängliga på andra sätt, t ex via www.su.se/biblioteket.

6. Examination

6.1. Examinationsmoment

Som framgår av kursplanen baseras betygsgraderingen av det slutliga kursbetyget på en sammanvägd bedömning av den individuellt författade promemorian, duggan och av opponenter genomförd opposition. En förutsättning för minst godkänt betyg på kursen är emellertid också att betyget godkänt erhållits för vart och ett av de icke-graderade examinationsmomenten.

För övriga examinationsmoment används endast betyget Godkänt (G) respektive Underkänd (U).

Av kursplanen framgår följande såvitt avser betygen på kursen:

Som slutligt betyg på kursen används något av vitsorden Med beröm godkänd (AB), Icke utan beröm godkänd (Ba), Godkänd (B) eller Underkänd (U).

Student som begär det har rätt att få betyg enligt en målrelaterad sjugradig betygsskala. Begäran ska framställas av studenten *senast tio dagar* före examinationstillfället på så sätt som fastställs av Juridiska institutionen. Betyget enligt den sjugradiga betygsskalan gäller i sådant fall istället för det ordinarie betyget. Som godkänt betyg enligt den sjugradiga betygsskalan används något

av vitsorden A (Utmärkt), B (Mycket bra), C (Bra), D (Tillfredsställande) eller E (Tillräckligt). Underkända betyg är Fx (Otillräckligt) eller F (Helt otillräckligt).

Kursens förväntade studieresultat examineras genom följande moment:

1. Aktiv närvaro vid basgruppsförberedelser och seminarier under seminarieblock A – C. Vad som avses med aktiv närvaro (närvaro med aktivt deltagande) och kraven på närvaro framgår av avsnitt 2.2.1 ovan.
2. Aktiv närvaro vid examinationsseminariet för PM. Vad som avses med aktiv närvaro (närvaro med aktivt deltagande) och kraven på närvaro framgår av avsnitt 2.4.4 ovan.
3. Basgruppsuppgift under seminarieblock B.
4. Dugga i form av självvärdering, skriftlig flervalstentamen i sal, efter seminarieblock C. Resultatet av duggan motsvarar 20 procent av det graderade kursbetyget.
5. Individuellt författad skriftlig promemoria, inklusive synopsis. Som framgår av kursplanen baseras kursbetyget av en sammanvägning av prestationerna i de olika examinationsmomenten. Bedömningen av den individuella PM:n motsvarar 70 procent av det graderade kursbetyget. Se vidare under avsnitt 2.4 ovan.
6. Genomförande av opposition på annan kursdeltagares PM vid examinationsseminariet, vilket motsvarar 10 procent av det graderade kursbetyget. Se vidare avsnitt 2.4.3 ovan.

6.2. Internpoäng för examinationsmoment 4–6

I syfte att underlätta sammanvägningen utdelas kursinterna poäng ("internpoäng") för varje examinationsmoment som ligger till grund för det graderade betyget, enligt följande: Den individuellt författade PM:n ger maximalt 70 internpoäng, duggan ger maximalt 20 internpoäng och den av opponenter genomförda oppositionen kan maximalt ge 10 internpoäng. Totalt kan för samtliga examinationsmoment inte mer än 100 internpoäng erhållas. Under förutsättning att godkänt betyg har erhållits för examinationsmomenten i punkterna 1 – 3 ovan, baseras det graderade kursbetyget på en sammanräkning av de erhållna internpoängen enligt de i tabellen i avsnitt 6.3 angivna gränserna. Innan beslut fattas om kursbetyget görs en särskild gränsfallsbedömning av alla de fall som ligger nära ett högre kursbetyg.

För godkänt kursbetyg krävs förutom godkänt betyg för examinationsmomenten i punkterna 1–3, dels att sammanlagt minst totalt 50 internpoäng uppnås för examinationsmomenten angivna i punkterna 4 – 6, dels att internpoängen för respektive examinationsmoment inte understiger 30% av den maximala internpoängen för examinationsmomentet ifråga. Det är alltså med andra ord inte möjligt att få godkänt kursbetyg om den totala summan av internpoängen visserligen uppgår till 50, men t.ex. utgörs av 40 internpoäng för PM:n, 5 internpoäng för duggan och 5

interpoäng för oppositionen. I nyssnämnda exempel understiger nämligen internpoängen för duggan 30% av den maximala poängen för examinationsmomentet (dvs. $0,3 \times 20$ internpoäng = 6 internpoäng).

För den som erhåller 30% eller mer av maxpoängen på duggan eller opponeringen, räknas momentet som godkänt, utan möjlighet till omexamination. Om duggan och opponeringen bägge är godkända, men den sammanräknade, totala internpoängen understiger 50, betraktas PM:n som underkänd.

Plagiatkontroll av PM och basgruppsuppgift kommer att göras såväl i Original/Urkund som manuellt. Examinationen sker på svenska och engelska.

6.3. Ungefärlig betygsskala utifrån internpoäng

AB	84	A
		90
Ba	66	B
		83
B	50	C
		67
U		D
		60
		E
		Fx
		F

6.4. Anmälan till skriftlig dugga

Anmälan till duggan (tentamensanmälan) ska göras senast tio kalenderdagar innan duggan går av stapeln. Anmälan till duggan förutsätter registrering på kursen. Studenter som inte anmält sig kan inte beredas plats på duggan.

Alla studenter har rätt att i stället för ordinarie betyg få betyg enligt den målrelaterade sjugradiga betygsskalan. Student som önskar betyg enligt denna skala måste dock anmäla detta till kursadministratören senast tio arbetsdagar före den skriftliga tentamen. Finns behov av extra åtgärder i samband med tentamen på grund av funktionsnedsättning ska detta anmälas till kursadministratören (se nedan under avsnitt 7 Funktionsnedsättning).

6.5. Tillåtna hjälpmedel och ordningsregler vid den skriftliga duggan (flervalstentamen i sal)

Information om de olika examinationsalternativen samt de ordningsregler som gäller vid tentamen finns på [juridiska institutionens hemsida](#).

Vid den skriftliga duggan (salstentamen) tillåts lagtext (lagbok) samt införda handskrivna anteckningar i denna. Med anteckningar avses över- och understrykningar samt andra för hand införda anteckningar i tillåtet hjälpmedel eller på indexflikar (s.k. ”flärpar”). Därtill kommer relevant författningstext att finnas tillgänglig i Inspira.

Följande material är tillåtna hjälpmedel vid salstentamen:

- Sveriges Rikes Lag (Wolters Kluwer/Norstedts Juridik) med tillägg, eller
- Sveriges Lagar / Sveriges Lag (Studentlitteratur) med komplement eller
- Svensk lag (Iustus)
- Uppladdat material i Inspira

6.6. Disciplinförseelser

Förekomst av otillåtna hjälpmedel, anteckningar som inte är handskrivna och liknande under flervalstentamen i sal (duggan), förekomst av plagiat inklusive självplagiat eller otillåtet samarbete vid utförandet av den individuella PM-uppgiften och basgruppsuppgiften samt brott

mot ordningsreglerna kan föranleda en anmälan till universitetets disciplinnämnd. Disciplinnämnden, som leds av rektor, kan besluta om varning eller avstängning från studierna.

Den individuellt författade promemorian, inklusive synopsis skall utgöra ett *självständigt arbete*. Därmed är samarbete i utförandet av PM-uppgiften inte tillåtet. Det är självfallet inte tillåtet att låta någon annan skriva eller diktera hela eller delar av promemorian, att låta något AI-baserat hjälpmedel skriva hela eller delar av promemorian eller att hävda hela eller delar av annans verk som sitt eget (plagiat) eller utan referens använda egna tidigare alster (självplagiat). Märk att även omarbetningar av annans eller egna texter utan referenser kan räknas som plagiat respektive självplagiat. Med detta sagt är det dock tillåtet att med andra kursdeltagare diskutera problem och frågor – såväl materiella som formella – som dyker upp under arbetet med promemorian.

Den skriftliga basgruppsuppgiften skall genomföras i form av ett samarbete *inom* den egna basgruppen.

Närmare föreskrifter om handläggningen av disciplinärenden och information om plagiat, självplagiat och vilseledande vid examination finns att tillgå här: <https://www.su.se/juridiska-institutionen/utbildning/under-utbildningen#examinationsreglerochbetyg>

6.7. Betygskriterier vid betygsgradering enligt den målrelaterade fyrgradiga betygsskalan

Betygskriterierna – i kursplanen benämnda bedömningskriterier – bygger på de i kursplanen angivna förväntade studieresultaten (lärandemålen). Betygskriterierna nedan ska läsas som typ prestationer av promemoria, dugga samt opponering på annan students PM.

AB	PM och dugga (skriftlig flervalstentamen) Mycket god kunskap om, och förståelse för civilprocessen ur ett teoretiskt, metodologiskt och samhälleligt perspektiv. Mycket goda insikter om hur skiftande begreppsbildning, metod och teoretiska förståelseramar för civilprocessen skiljer sig från varandra och kan leda till skilda utfall i rättstillämpningen. Behandlingen präglas av en mycket driven problematisering och en mycket kvalificerad diskussion som visar en mycket hög grad av självständighet. Mycket goda kunskaper om, och förståelse för, hur civilprocessens utformning, funktion och tillämpningen av civilprocessuella regler och principer påverkar och påverkas av den materiella rätten och det omgivande samhället. Förståelsen av relevanta regler och principer är mycket god. Förslagen till rättstillämpning är mycket väl underbyggda med mycket utvecklad,
----	--

	självständig och kritisk argumentation som samtidigt förhåller sig till, och visar mycket god förståelse för, relevanta rättskällor. PM Problemformuleringarna är mycket välvalda och stringent formulerade, och de rättsfrågor som dessa föranleder identifieras, analyseras och bedöms på ett mycket kvalificerat och självständigt sätt. Användningen av metod är tydligt konkretiserad, mycket konsekvent och medveten, och uppvisar mycket goda insikter om, och problematisering av, olika metoders förutsättningar och begränsningar. Kännedomen om – för de studerade rättsfrågorna – centrala verk, aktuell forskning och andra relevanta såväl äldre som yngre rättskällor och deras innehåll är mycket god, och dessa används på ett mycket initierat och självständigt sätt för att lösa civilprocessuella problem. Givna tidsgränser för inlämning av PM-versioner respekteras. Den skriftliga framställningen är mycket väl sammanhängande och dispositionen av varje inlämnad skriftlig framställning är mycket genomtänkt och stödjer i mycket hög grad de uppställda och behandlade problemen och frågeställningarna. Språkbehandlingen och akribi är mycket god. Opposition på annan students PM Oppositionen är mycket väl disponerad och visar mycket god förtrogenhet med innehållet i den granskade promemorian och med det i promemorian behandlade ämnet. De frågor som opponenter lyfter upp till diskussion samt de kritiska synpunkter som framförs är mycket relevanta och genomtänkta samt knyter mycket väl an till den granskade texten. Oppositionen är mycket saklig och välstrukturerad samt hålls i en konstruktiv anda.
Ba	PM och dugga (skriftlig flervalstentamen) God kunskap om, och förståelse för civilprocessen ur ett teoretiskt, metodologiskt och samhälleligt perspektiv. Goda insikter om hur skiftande begreppsbildning, metod och teoretiska förståelseramar för civilprocessen skiljer sig från varandra och kan leda till skilda utfall i rättstillämpningen. Behandlingen av frågeställningar präglas till övervägande del av problematisering och en kvalificerad, självständig diskussion. Goda kunskaper om, och förståelse för hur civilprocessens utformning, funktion och

	tillämpningen av civilprocessuella regler och principer påverkar och påverkas av den materiella rätten och det omgivande samhället. Förståelsen av relevanta regler och principer är god. Förslagen till rättstillämpning är väl underbyggda med utvecklad, självständig och kritisk argumentation som samtidigt förhåller sig till, och visar god förståelse för, relevanta rättskällor. PM Problemformuleringarna är välvalda och stringent formulerade, och de rättsfrågor som dessa föranleder identifieras, analyseras och bedöms på kvalificerat och självständigt sätt. Användningen av metod är i huvudsak konkretiserad, konsekvent och medveten, och uppvisar goda insikter om, och problematisering av, olika metoders förutsättningar och begränsningar. Kännedomen om – för de studerade rättsfrågorna – centrala verk, aktuell forskning och andra relevanta såväl äldre som yngre rättskällor och deras innehåll är god, och dessa används på ett i huvudsak initierat och självständigt sätt för att lösa civilprocessuella problem. Givna tidsgränser för inlämning av PM-versioner respekteras. Den skriftliga framställningen är väl sammanhängande och dispositionen av varje inlämnad skriftlig framställning är genomtänkt och stödjer i hög grad de uppställda och behandlade problemen och frågeställningarna. Språkbehandlingen och akribi är god. Opposition på annan students PM Oppositionen är väl disponerad och visar god förtrogenhet med innehållet i den granskade promemorian och med det i promemorian behandlade ämnet. De frågor som opponenter lyfter upp till diskussion samt de kritiska synpunkter som framförs är relevanta och genomtänkta samt knyter väl an till den granskade texten. Oppositionen är saklig och välstrukturerad samt hålls i en konstruktiv anda.
B	PM och dugga (skriftlig flervalstentamen) Godtagbar kunskap om, och förståelse för civilprocessen ur ett teoretiskt, metodologiskt och samhälleligt perspektiv. Insikter om hur skiftande begreppsbyggnad, metod och teoretiska förståelseramar för civilprocessen skiljer sig från varandra och kan leda till skilda utfall i rättstillämpningen

	framgår i någon mån. Behandlingen av frågeställningar har en ansats till problematisering och självständig, kvalificerad diskussion. Godtagbara kunskaper om, och förståelse för hur civilprocessens utformning, funktion och tillämpningen av civilprocessuella regler och principer påverkar och påverkas av den materiella rätten och det omgivande samhället. Förståelsen av relevanta regler och principer är godtagbar. Förslagen till rättstillämpning är delvis underbyggda med delvis utvecklad, självständig och kritisk argumentation som samtidigt förhåller sig till, och visar förståelse för, relevanta rättskällor. PM Problemformuleringarna är relevant formulerade, och de rättsfrågor som dessa föranleder identifieras, analyseras och bedöms i någon mån på ett i huvudsak kvalificerat och självständigt sätt. Användningen av metod är i viss mån konkretiserad, konsekvent och medveten, och uppvisar i någon utsträckning insikter om, och problematisering av, olika metoders förutsättningar och begränsningar. Kännedomen om – för de studerade rättsfrågorna – centrala verk, aktuell forskning och andra relevanta såväl äldre som yngre rättskällor och deras innehåll är godtagbar, och dessa används i viss utsträckning för att lösa civilprocessuella problem. Givna tidsgränser för inlämning av PM-versioner respekteras. Den skriftliga framställningen är sammanhängande i viss utsträckning och dispositionen av varje inlämnad skriftlig framställning stödjer i någon mån de uppställda och behandlade problemen och frågeställningarna. Språkbehandlingen och akribi är godtagbar. Opposition på annan students PM Oppositionen är godtagbart disponerad och visar i huvudsak förtrogenhet med innehållet i den granskade promemorian och grundläggande förståelse för det i promemorian behandlade ämnet. De frågor som opponenter lyfter upp till diskussion samt de kritiska synpunkter som framförs är i någon utsträckning relevanta och genomtänkta samt knyter i viss mån an till den granskade texten. Oppositionen är saklig och godtagbart strukturerad samt hålls i en konstruktiv anda.
U	Uppfyller inte kraven för B.

6.8. Betygskriterier vid betygsgradering enligt den målrelaterade sjugradiga betygsskalan

Betygskriterierna – i kursplanen benämnda bedömningskriterier – bygger på de i kursplanen angivna förväntade studieresultaten (lärandemålen). Betygskriterierna nedan ska läsas som typprestationer av promemoria, salstentamen samt opponering på annan students PM.

A	PM och dugga (skriftlig flervalstentamen) Synnerligen god kunskap om, och förståelse för civilprocessen ur ett teoretiskt, metodologiskt och samhällsligt perspektiv. Synnerligen goda insikter om hur skiftande begreppsbildning, metod och teoretiska förståelseramar för civilprocessen skiljer sig från varandra och kan leda till skilda utfall i rättstillämpningen. Behandlingen präglas av en synnerligen driven problematisering och en synnerligen kvalificerad diskussion som visar en synnerligen hög grad av självständighet. Synnerligen goda kunskaper om, och förståelse för hur civilprocessens utformning, funktion och tillämpningen av civilprocessuella regler och principer påverkar och påverkas av den materiella rätten och det omgivande samhället. Förståelsen av relevanta regler och principer är utmärkt. Förslagen till rättstillämpning är synnerligen väl underbyggda med synnerligen utvecklad, självständig och kritisk argumentation som samtidigt förhåller sig till, och visar synnerligen god förståelse för, relevanta rättskällor. PM Problemformuleringarna är synnerligen välvalda och stringent formulerade, och de rättsfrågor som dessa föranleder identifieras, analyseras och bedöms på ett synnerligen kvalificerat och självständigt sätt. Användningen av metod är mycket tydligt konkretiserad, synnerligen konsekvent och medveten, och uppvisar utmärkta insikter om, och problematisering av, olika metoders förutsättningar och begränsningar. Kännedomen om – för de studerade rättsfrågorna – centrala verk, aktuell forskning och andra relevanta såväl äldre som yngre rättskällor och deras innehåll är utmärkt, och dessa används på ett synnerligen initierat och självständigt sätt för att lösa civilprocessuella problem.
---	---

	Givna tidsgränser för inlämning av PM-versioner respekteras. Den skriftliga framställningen är synnerligen väl sammanhängande och dispositionen av varje inlämnad skriftlig framställning är mycket genomtänkt och stödjer helt de uppställda och behandlade problemen och frågeställningarna. Språkbehandlingen och akribi är utmärkt. Opposition på annan students PM Oppositionen är synnerligen väl disponerad och visar synnerligen god förtrogenhet med innehållet i den granskade promemorian och med det i promemorian behandlade ämnet. De frågor som opponenter lyfter upp till diskussion samt de kritiska synpunkter som framförs är uteslutande i hög grad relevanta och synnerligen genomtänkta samt knyter synnerligen väl an till den granskade texten. Oppositionen är mycket saklig och synnerligen välstrukturerad samt hålls i en konstruktiv anda.
B	PM och dugga (skriftlig flervalstentamen) Mycket god kunskap om, och förståelse för civilprocessen ur ett teoretiskt, metodologiskt och samhälleligt perspektiv. Mycket goda insikter om hur skiftande begreppsbildning, metod och teoretiska förståelseramar för civilprocessen skiljer sig från varandra och kan leda till skilda utfall i rättstillämpningen. Behandlingen präglas av en mycket driven problematisering och en mycket kvalificerad samt mycket självständig diskussion. Mycket goda kunskaper om, och förståelse för hur civilprocessens utformning, funktion och tillämpningen av civilprocessuella regler och principer påverkar och påverkas av den materiella rätten och det omgivande samhället. Förståelsen av relevanta regler och principer är mycket god. Förslagen till rättstillämpning är mycket väl underbyggda med mycket utvecklad, självständig och kritisk argumentation som samtidigt förhåller sig till, och visar mycket god förståelse för, relevanta rättskällor. PM Problemformuleringarna är mycket välvalda och stringent formulerade, och de rättsfrågor som dessa föranleder identifieras, analyseras och bedöms på ett mycket kvalificerat och självständigt sätt. Användningen av metod är tydligt konkretiserad, mycket konsekvent och medveten, och uppvisar mycket goda insikter om, och problematisering av, olika metoders förutsättningar och begränsningar. Kännedomen om – för de

	studerade rättsfrågorna – centrala verk, aktuell forskning och andra relevanta såväl äldre som yngre rättskällor och deras innehåll är mycket god, och dessa används på ett mycket initierat och självständigt sätt för, att lösa civilprocessuella problem. Givna tidsgränser för inlämning av PM-versioner respekteras. Den skriftliga framställningen är mycket väl sammanhängande och dispositionen av varje inlämnad skriftlig framställning är mycket genomtänkt och stödjer i mycket hög grad de uppställda och behandlade problemen och frågeställningarna. Språkbehandlingen och akribi är mycket god. Opposition på annan students PM Oppositionen är mycket väl disponerad och visar mycket god förtrogenhet med innehållet i den granskade promemorian och med det i promemorian behandlade ämnet. De frågor som opponenter lyfter upp till diskussion samt de kritiska synpunkter som framförs är mycket relevanta och genomtänkta samt knyter mycket väl an till den granskade texten. Oppositionen är mycket saklig och mycket välstrukturerad samt hålls i en konstruktiv anda.
C	PM och dugga (skriftlig flervalstentamen) God kunskap om, och förståelse för civilprocessen ur ett teoretiskt, metodologiskt och samhälleligt perspektiv. Goda insikter om hur skiftande begreppsbyggnad, metod och teoretiska förståelseramar för civilprocessen skiljer sig från varandra och kan leda till skilda utfall i rättstillämpningen. Behandlingen av frågeställningar präglas till övervägande del av problematisering och av en självständig, kvalificerad diskussion. Goda kunskaper om, och förståelse för hur civilprocessens utformning, funktion och tillämpningen av civilprocessuella regler och principer påverkar och påverkas av den materiella rätten och det omgivande samhället. Förståelsen av relevanta regler och principer är god. Förslagen till rättstillämpning är väl underbyggda med i huvudsak utvecklad, självständig och kritisk argumentation som samtidigt förhåller sig till, och visar god förståelse för relevanta rättskällor. PM

	Problemformuleringarna är välvalda och stringent formulerade, och de rättsfrågor som dessa föranleder identifieras, analyseras och bedöms på ett i huvudsak kvalificerat och självständigt sätt. Användningen av metod är i huvudsak konkretiserad, konsekvent och medveten, och uppvisar goda insikter om, och problematisering av, olika metoders förutsättningar och begränsningar. Kännedomen om – för de studerade rättsfrågorna – centrala verk, aktuell forskning och andra relevanta såväl äldre som yngre rättskällor och deras innehåll är god, och dessa används på ett i huvudsak initierat och självständigt sätt för att lösa civilprocessuella problem. Givna tidsgränser för inlämning av PM-versioner respekteras. Den skriftliga framställningen är väl sammanhängande och dispositionen av varje inlämnad skriftlig framställning är i huvudsak genomtänkt och stödjer i hög grad de uppställda och behandlade problemen och frågeställningarna. Språkbehandlingen och akribi är god. Opposition på annan students PM Oppositionen är väl disponerad och visar god förtrogenhet med innehållet i den granskade promemorian och med det i promemorian behandlade ämnet. De frågor som opponenter lyfter upp till diskussion samt de kritiska synpunkter som framförs är relevanta och genomtänkta samt knyter väl an till den granskade texten. Oppositionen är saklig och välstrukturerad samt hålls i en konstruktiv anda.
D	PM och dugga (skriftlig flervalstentamen) Tillfredsställande kunskap om, och förståelse för civilprocessen ur ett teoretiskt, metodologiskt och samhällsligt perspektiv. Insikter om hur skiftande begreppsbildning, metod och teoretiska förståelseramar för civilprocessen skiljer sig från varandra och kan leda till skilda utfall i rättstillämpningen framgår i viss mån. Behandlingen av frågeställningar har en ansats till problematisering och självständig diskussion. Godtagbara kunskaper om, och förståelse för hur civilprocessens utformning, funktion och tillämpningen av civilprocessuella regler och principer påverkar och påverkas av den materiella rätten och det omgivande samhället. Förståelsen av relevanta regler och principer är tillfredsställande. Förslagen till rättstillämpning är delvis underbyggda med delvis utvecklad, självständig och

	kritisk argumentation som samtidigt förhåller sig till, och visar förståelse för relevanta rättskällor. PM Problemformuleringarna är formulerade på ett tillfredsställande sätt, och de rättsfrågor som dessa föranleder identifieras, analyseras och bedöms i icke ringa utsträckning på ett kvalificerat och självständigt sätt. Användningen av metod är konkretiserad och i huvudsak konsekvent och medveten samt uppvisar i någon utsträckning insikter om, och problematisering av, olika metoders förutsättningar och begränsningar. Kännedomen om – för de studerade rättsfrågorna – centrala verk, aktuell forskning och andra relevanta såväl äldre som yngre rättskällor och deras innehåll är tillfredsställande, och dessa används i viss utsträckning för att lösa civilprocessuella problem. Givna tidsgränser för inlämning av PM-versioner respekteras. Den skriftliga framställningen är i stort sett sammanhängande och dispositionen för varje inlämnad skriftlig framställning stödjer i viss mån de uppställda och behandlade problemen och frågeställningarna. Språkbehandlingen och akribi är tillfredsställande. Opposition på annan students PM Oppositionen är i huvudsak väldisponerad och visar tillfredsställande förtrogenhet med innehållet i den granskade promemorian och med det i promemorian behandlade ämnet. De frågor som opponenter lyfter upp till diskussion samt de kritiska synpunkter som framförs är i huvudsak relevanta och i viss mån genomtänkta samt knyter an till den granskade texten. Oppositionen är saklig med tillfredsställande struktur samt hålls i en konstruktiv anda.
E	PM och dugga (skriftlig flervalstentamen) Godtagbar kunskap om, och förståelse för civilprocessen ur ett teoretiskt, metodologiskt och samhälleligt perspektiv. Insikter om hur skiftande begreppsbildning, metod och teoretiska förståelseramar för civilprocessen skiljer sig från varandra och kan leda till skilda utfall i rättstillämpningen framgår i någon mån. Behandlingen av frågeställningar har en ansats till problematisering och diskussion. Godtagbara kunskaper om, och förståelse för hur civilprocessens utformning, funktion och tillämpningen av

	civilprocessuella regler och principer påverkar och påverkas av den materiella rätten och det omgivande samhället. Förståelsen av relevanta regler och principer är godtagbar. Förslagen till rättstillämpning är delvis underbyggda med delvis utvecklad, självständig och kritisk argumentation som samtidigt förhåller sig till, och visar i någon mån förståelse för relevanta rättskällor. PM Problemformuleringarna är godtagbart formulerade, och de rättsfrågor som dessa föranleder identifieras, analyseras och bedöms i någon mån på ett kvalificerat och självständigt sätt. Användningen av metod är i viss mån konkretiserad, konsekvent och medveten, och uppvisar i någon utsträckning insikter om, och problematisering av, olika metoders förutsättningar och begränsningar. Kännedomen om – för de studerade rättsfrågorna – några centrala verk, aktuell forskning och andra relevanta såväl äldre som yngre rättskällor och deras innehåll är godtagbar, och dessa används i begränsad utsträckning för att lösa civilprocessuella problem. Givna tidsgränser för inlämning av PM-versioner respekteras. Den skriftliga framställningen är sammanhängande i viss utsträckning och dispositionen av varje inlämnad skriftlig framställning stödjer i någon mån de uppställda och behandlade problemen och frågeställningarna. Språkbehandlingen och akribi är godtagbar. Opposition på annan students PM Oppositionen har disponerats på ett godtagbart sätt och visar i viss mån förtrogenhet med innehållet i den granskade promemorian och med det i promemorian behandlade ämnet. De frågor som opponenter lyfter upp till diskussion samt de kritiska synpunkter som framförs är i någon grad relevanta och i någon utsträckning genomtänkta samt knyter i viss mån an till den granskade texten. Oppositionen är saklig med godtagbar struktur samt hålls i en konstruktiv anda.
Fx	PM och dugga (skriftlig flervalstentamen) Näst intill godtagbar kunskap om, och förståelse för civilprocessen ur ett teoretiskt, metodologiskt och samhälleligt perspektiv. Metoder för tolkning och rättstillämpning behandlas i någon mån. Frågeställningarna behandlas i

	någon mån. Näst intill godtagbara kunskaper om, och förståelse för hur civilprocessens utformning, funktion och tillämpningen av civilprocessuella regler och principer påverkar och påverkas av den materiella rätten och det omgivande samhället. Förståelsen av relevanta regler och principer är näst intill godtagbar. Förslagen till rättstillämpning är i någon utsträckning underbyggda med viss argumentation. PM Problemformuleringarna är näst intill godtagbart formulerade, och de rättsfrågor som dessa föranleder identifieras, analyseras och bedöms i viss utsträckning. Kännedomen om – för de studerade rättsfrågorna – några centrala verk, aktuell forskning och andra relevanta såväl äldre som yngre rättskällor och deras innehåll är näst intill godtagbar, och dessa används i begränsad utsträckning för att lösa civilprocessuella problem. Givna tidsgränser för inlämning av PM-versioner respekteras. Den skriftliga framställningen är sammanhängande i viss utsträckning och dispositionen av varje inlämnad skriftlig framställning stödjer i någon mån de uppställda och behandlade problemen och frågeställningarna. Språkbehandlingen och akribi är näst intill godtagbar. Opposition på annan students PM Oppositionen har disponerats på ett näst intill godtagbart sätt och visar näst intill godtagbar förtrogenhet med innehållet i den granskade promemorian och med det i promemorian behandlade ämnet. De frågor som opponenter lyfter upp till diskussion är i någon utsträckning relevant. Någon kritisk synpunkt av viss relevans förekommer. Oppositionen är saklig med näst intill godtagbar struktur samt hålls i en konstruktiv anda.
F	Uppfyller inte kraven för Fx.

6.9. Begäran om omprövning:

Begäran om omprövning lämnas – gärna på särskild blankett – till kursadministratören. Till begäran om omprövning bör bifogas en utvecklad motivering med skälen till att omprövning av betygsbeslutet anses påkallad. Ytterligare information finns på Juridiska institutionens hemsida:

<https://www.su.se/juridiska-institutionen/utbildning/under-utbildningen#examinationsreglerochbetyg>

7. Funktionsnedsättning

7.1. Allmänt

Stockholms universitet erbjuder olika pedagogiska stödformer för personer med varaktiga funktionsnedsättningar. Stödet som erbjuds beror på den enskildes situation och är till för att underlätta studierna. Målet är att alla studenter ska ha en möjlighet att studera på lika villkor.

För att ta del av stödet som erbjuds måste du göra en ansökan. Detta gör du genom att logga in i systemet Nais via länk på studentavdelningens hemsida och fylla i webbformuläret. För att fullfölja ansökan måste du bifoga ett intyg som bekräftar en varaktig funktionsnedsättning. Du hittar hemsidan här: <https://www.su.se/utbildning/studera-vid-universitetet/studera-med-funktionsneds%C3%A4ttning>

När ansökan är mottagen kontaktas du av studentavdelningen för att boka ett personligt möte.

Du som har beviljats stöd ska sedan ta kontakt med din institutions kontaktperson och lämna in det intyg som studentavdelningen utfärdar. Kontaktperson vid Juridiska institutionen är studierektor Viktoria Pettersson, tfn: 08 - 16 13 04 eller e-post:

viktoria.pettersson@juridicum.su.se.

Ytterligare information finns att tillgå på Juridiska institutionens hemsida:

<https://www.su.se/juridiska-institutionen/utbildning/under-utbildningen>

7.2. Examination

Observera att du **senast 3 veckor** före varje examinationstillfälle måste meddela kursadministratör/amanuens att examination med stöd ska genomföras så att eventuella extra åtgärder kan vidtas. Om anmälan inkommer senare kan institutionen inte garantera att examinationen kan genomföras såsom önskas. Notera också att för stödåtgärder som löper över hel kurs (t.ex. anteckningshjälp) eller mer ingripande åtgärder (t.ex. dela upp tentamen) måste du i god tid men **senast** vid kursstart kontakta aktuell kursadministratör/amanuens och meddela att du önskar dessa stödåtgärder.

8. Internationella och komparativa inslag på kursen

Inslagen av skiljedomsrätt är betydande på kursen, och rättsområdet är i hög grad präglad av internationalisering. Förutom att internationell skiljedomsrätt behandlas vid särskilda seminarier, finns möjligheten att författa den egna promemorian inom detta område, antingen på svenska eller engelska. I flera seminarieuppgifter lyfts frågan hur den svenska civilprocessen påverkas av EU-rätten och EKMR.

9. Samverkan med det omgivande samhället

Ett av kurstillfällena leds av en praktiker och varvas med studiebesök på Advokatsamfundet. Detta seminarium kommer att vara inriktat på advokatrollen och advokatetik. Ytterligare studiebesök kan förekomma.

10. Förhållandet till andra kurser och utbildningen i stort

Kursen bygger vidare på, och fördjupar förståelsen av begrepp, institut och problem inom civilprocessrätten som berörts på grundkursen i processrätt. En viss del av kursen ägnas åt civilprocessrättens idéhistoria och metodfrågor, vilket innebär att kursen anknyter till kursen Rättshistoria. Eftersom kursen är ägnad att fördjupa kunskaperna i allmän civilprocess, kan den med fördel läsas före specialkurserna i barnrätt och skiljeförfarande. Den individuella PM-uppgiften på kursen är ägnad – förutom att träna färdigheterna att resonera kring metodologiska frågeställningar i en civilprocessuell kontext – att öva färdigheterna att självständigt identifiera, formulera och analysera relevanta civilprocessrättsliga frågeställningar samt argumentera för olika lösningsalternativ. Såttillvida utgör denna del av kursen en god förberedelse för den uppsats som författas inom ramen för examensarbetskursen.

11. Studentinflytande och kursutveckling

Samtliga studenter uppmanas att fylla i en elektronisk blankett för kursutvärdering i slutet av kursen. Kursutvärderingen har stor betydelse för kvalitetssäkring av kursens innehåll och pedagogiska upplägg. Kursen förändras och utvecklas kontinuerligt, och de synpunkter och idéer som framförs i kursutvärderingen övervägs alltid noga. Resultatet av kursvärderingen sammanfattas i en kursrapport som publiceras på kurshemsidan och i Athena/Canvas.